

Motion till riksdagen 2006/07:U3

av **Ulf Holm m.fl. (mp)**
med anledning av skr. 2006/07:85

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2006

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att EU ska ägna sig åt färre och genuint gränsöverskridande frågor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det är viktigare vilken politik Sverige för i EU än att vi ska tillhöra kärnländerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att EU:s medlemsländer ska kunna kritisera andra medlemsstater vid brott mot internationella överenskommelser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om krisen i Sudan som innebär ett folkmord.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om EU:s handelsavtal om biståndet till Palestina.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om EU:s terrorlista.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om asyl- och visumfrågor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om EU:s budget.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige måste ta initiativ för att bekämpa oegentligheter i EU.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om gasledningen mellan Ryssland och Tyskland.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att den kommande processen kring EU:s framtid blir öppen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att verka för ökad öppenhet och insyn inom EU.

Fel! Okänt namn på

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om bristen på handlingar på svenska till EU-nämnden.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att kommande skrivelse tydligare bör ange vilket resultat regeringen haft i de särskilda politiska åsikter som man fört fram vid ministerrådsmöten.

Inledning

Regeringen har sedvanligt inkommit med sin skrivelse till riksdagen om verksamheten i EU under föregående år. I skrivelsen listas stora och små frågor på alla de områden som EU omfattar – från EU:s omfattande kemikalielagstiftning Reach via tjänstedirektivet till EU:s förbindelser med Indien.

Inför EU:s ministerrådsmöten sammanträder regeringen med riksdagens EU-nämnd för att informera och samråda om de olika ärenden som står på ministerrådets dagordning. Miljöpartiet de gröna har fortlöpande under året lämnat synpunkter på de förslag som varit uppe till diskussion samt på regeringens agerande kring dessa.

I denna motion kommer vi därför i princip inte att återkomma med våra eventuella invändningar kring regeringens agerande i avslutade frågor, i princip inte heller kring frågor som nyss varit eller är föremål för riksdagsbehandling. Istället inriktar vi oss främst på sakfrågor som inte är avslutade eller på regeringens övergripande inställning på vissa områden inom EU som vi bedömer vara viktiga och där vi inte delar regeringens inställning eller där vi menar att denna är otydlig. Vi tar också upp frågor som har bäring på regeringens samråd med riksdagens EU-nämnd.

Regeringens allmänna inriktning på EU-politiken

Under det avsnitt som behandlar den övergripande utvecklingen i EU anger regeringen att dess mål med EU-politiken är att EU ska ”ägna sig åt färre och genuint gränsöverskridande frågor”. Dock anges det inte på något sätt vad som avses med detta. Någon exakt avgränsning ges inte och läser man igenom skrivelsen så är det mycket svårt att se att regeringen anser att EU ska ägna sig åt färre frågor. Endast fem gånger har regeringen röstat emot förslag, och då har den nya regeringen bara röstat nej en gång och lagt ned sin röst en gång i de omröstningar som redovisas i bilagan. Den nya regeringen har förvisso bara varit i tjänst tre månader av 2006, men av skrivelsen framgår ingen prioritering eller avgränsning. Vi delar naturligtvis regeringens generella inställning om att EU ska ägna sig åt färre frågor, men vi menar att det då också måste märkas i den politik som förs och att regeringen därför mer aktivt

ska rösta emot förslag som inte ligger i linje med denna inriktning. Detta bör ges regeringen till känna.

Regeringen anger också som ambition att Sverige ska tillhöra kärnländerna. Det utvecklas inte heller vad som avses med detta. Innebär det att det är viktigare att hålla med de stora EU-länderna Tyskland, Frankrike och Spanien vad de tycker? För oss i Miljöpartiet är det viktigare vilken politisk åsikt Sverige för fram än att tillhöra kärnländerna. Detta bör ges regeringen till känna.

Sakfrågor

Utrikesfrågor

Miljöpartiet har inget emot att EU samarbetar inom utrikespolitiken när enighet råder. Däremot vänder vi oss emot att EU helt övertar utrikespolitiken och genom majoritetsbeslut tvingar enskilda länder till ett visst agerande eller till tystnad. Vi ser med oro på att Sveriges utrikespolitik blivit lamare och tystare genom vårt medlemskap i EU.

Sveriges handelspolitik styrs sedan vårt inträde av EU. WTO-frågor – inklusive EU:s partnerskapsavtal – var senast föremål för näringsutskottets betänkande (2005/06:NU7 Svensk handelspolitik i WTO:s Doharunda). Där behandlades dock inte EU:s handelsavtal med Medelhavsländerna. Till skillnad från de tidigare samarbetsavtalen, som innebär ett ensidigt marknadsöppnande från EU:s sida, förhandlar man nu om frihandel, dvs. ett ömsesidigt öppnande av ländernas marknader. Medelhavsländernas marknader har hittills i hög grad varit skyddade, och risken finns att dessa ännu inte är konkurrenskraftiga nog att stå emot yttre konkurrens, vilket kan leda till avindustrialisering och ökad arbetslöshet, vilket i sin tur ytterligare äventyrar stabiliteten i regionen. Vi menar därför att liberaliseringen av EU:s handel måste ske långsamt och i flera steg och att berörda länder/regioner måste få möjlighet att skydda sina industrier och sina jordbrukssektorer under en övergångstid.

I regeringens skrivelse tas Sudanfrågan upp. Vi delar regeringens åsikt att utvecklingen är allvarlig och att det behövs internationellt agerande för den allvarliga krisen i Darfur. Miljöpartiet anser att Sverige måste agera kraftigare och tydligare. Samtidigt är det viktigt att kalla krisen vid dess rätta namn, nämligen ett folkmord. Vi beklagar att den nya regeringen inte anammar denna åsikt och agerar i enlighet med de förpliktelser som följer med detta. Detta bör ges regeringen till känna.

Vi ser med oro på de tankegångar som finns inom EU om att skära ned på dess bistånd till Palestina. Samtidigt som det naturligtvis kan finnas anledning att utföra påtryckningar mot Hamas får detta inte leda till att Palestina isoleras och att ytterst det palestinska folket, som är i behov av ekonomiskt stöd, blir lidande. Miljöpartiet har lagt en särskild motion om Palestina, 2006/07:U230, och återupprepar därför inte de kraven på svenskt agerande i EU här.

Fel! Okänt namn på

Vi motsätter oss den militarisering av EU som äger rum, vilket redovisas i skrivelsen, och vi beklagar den faktiska eftersläpningen när det gäller att bygga upp de civila kapaciteter som det fattats beslut om.

Rättsliga frågor

Det senaste året har mycket skett inom EU när det gäller de rättsliga frågorna. Bland annat har många lagförslag klubbats med terroristbekämpningen som förevändning – under förra året exempelvis i juni angående mediekommunikationsstrategi som förklarar hur EU ser på terrorismbekämpning. Vidare har EU antagit regler om registrering och lagring av all trafikdata från mobiltelefonsamtal, SMS, fasta telefoner och Internettrafik mellan 6 och 24 månader.

Terrorismen är ett av vår tids gissel och måste naturligtvis bekämpas. Men rättssäkerheten och de mänskliga rättigheterna offras i terroristbekämpningens namn – då riskerar istället de åtgärder som vidtas mot terrorism att bli kontraproduktiva. Det öppna samhället kan inte försvaras genom att stängas. Vi ser därför med oro på den antagna lagstiftning där rättssäkerhetsaspekter inte blivit tillgodosedda i tillräckligt stor utsträckning.

Vi menar bl.a. att den terroristämpling av personer och organisationer som idag sker i EU:s regi måste upphöra. Den eller de som har begått ett brott ska naturligtvis stå till svars och dömas för detta, däremot inte behöva riskera att terroriststämplas på oklara grunder. Det finns idag ingen enhetlig definition av vad terrorism är, så risken för godtycke vid terroriststämpling är stor. Gränsen mellan vanliga brott och terroristbrott är luddig. Eftersom alla EU:s medlemsländer måste ge sitt godkännande för att en organisation ska sättas upp på listan innebär det att även Sverige medverkat till detta. Norge har meddelat att man skrotar terrorlistan. Detta vore ett exempel för Sverige att följa.

Asyl- och visumfrågor

Vi menar att EU:s restriktiva flyktingpolitik bygger upp högre murar mot omvärlden. Vi vill ha generösa asyl- och flyktingregler, och vi motsätter oss därför en harmonisering till det sämre, med ökad restriktivitet, av EU:s asyl- och invandringspolitik.

Vi är förtvivlade över EU:s beslut om höjda visumkostnader. Dessa ökade kostnader innebär de facto att det blir omöjligt för fattiga människor att kunna besöka länderna inom EU då kostnaderna för visum med det framlagda förslaget kan motsvara upp till en månadslön. Vi har framfört kritik mot detta såväl i motioner som i samrådet i EU-nämnden och är glada för att regeringen också röstade emot detta förslag i EU, även om våra röster inte avgjorde frågan.

EU:s långtidsbudget

Frågan om EU:s långtidsbudget 2007–2013 var en av EU:s största stridsfrågor under 2005. Ett beslut fattades slutligen vid EU-toppmötet i mitten av december.

Vi välkomnar att Sverige vidhöll sin linje intill ett sent skede, men beklagar samtidigt att regeringen inte löpte linan ut och sade nej till budgeten. Vid EU-nämndens sista samråd om långtidsbudgeten i december 2005 ställde sig samtliga partier utom Miljöpartiet bakom förslaget på långtidsbudget för EU 2007–2013. I konsekvens med detta ställningstagande har vi också under våren 2006 fört fram vår kritik mot den antagna långtidsbudgeten.

Miljöpartiet anser att EU:s budget ska minska, och den får under inga omständigheter överstiga en procent av unionens BNI. Det är oacceptabelt att EU:s föråldrade och miljövidriga jordbrukspolitik fortfarande tillåts ta så stora summor i anspråk som den gör. Uppgåelsen, som samtliga partier utom Miljöpartiet ställt sig bakom, innebär nu att EU:s budget ökar istället för att minska, att Sverige fortsätter vara nettobetalare, att den kritiserade globaliseringsfonden inrättas och att skrivningarna om en översyn av budgeten är alldeles för luddiga. Det senare handlar i praktiken om jordbrukspolitiken där vi krävt en bantning.

För att undvika risken att EU:s nästa långtidsbudget återigen blir ett bakslag som cementerar EU i ett föråldrat tänkande menar vi att regeringen redan nu borde ta initiativ till en översyn av områden att skära ned på och/eller förändra inriktningen på. Detta bör göras i EU-sammanhang, men minst lika mycket gällande det egna arbetet hemmavid och tillsammans med likasinnade länder i EU-kretsen. Det är ett långsiktigt arbete och vi menar att detta ska påbörjas nu.

Ansvarsfrihet för EU-kommissionen

Den 24 oktober 2006 kom revisionsrätten med sin årsrapport för budgetåret 2005. Återigen kunde inte revisionsrätten lämna ett uttalande utan reservation om de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. Skälet, precis som regeringen själv skriver, är den fortsatta stora förekomsten av fel. Med detta redovisat är det förvånande att regeringen inte agerar utan, precis som den tidigare regeringen, väljer att lämna walkover och ge EU-kommissionen ansvarsfrihet. Det pågår sedan flera år ett arbete med att försöka komma tillrätta med problemen, såväl inom EU-kommissionen som i medlemsstaterna. Detta arbete har dock nu pågått i flera år och fortfarande kan inte revisionsrätten avge något ordentligt intyg. Miljöpartiet menar därför att Sverige borde agera mer konsekvent och därmed inte ge ansvarsfrihet. I Sverige har den nya regeringen starkt betonat att fusk ska bekämpas. Inför EU hukar man dock. Det är illa. Sverige måste ta initiativ för att bekämpa oegentligheter i EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

Jordbruk

EU:s jordbrukspolitik (Common Agriculture Policy) är, trots vissa reformer, omodern och bygger i stor utsträckning på målformuleringar från efterkrigstiden. Den skapar en överskottssituation på EU-marknaden, vilket leder till att överskott dumpas på världsmarknaden och därigenom slår ut jordbruksproduktion i fattiga länder. Miljöpartiet anser att jordbrukspolitiken ska nationaliseras. Så länge vi är medlemmar i EU är det osannolikt att det kravet är genomförbart, och innan det är möjligt vill vi verka för en jordbrukspolitik som är mer transparent och i linje med samhällets mål för jordbruket, inte minst vad gäller miljöinriktning, ekologisk produktion och landsbygdsutveckling. Vi har i en särskild motion under allmänna motionstiden tagit upp några frågor gällande EU:s jordbrukspolitik, 2006/07: MJ264, och lyfter därmed inte fram de kraven i denna motion.

Miljö

Vi menar att de miljörelaterade frågorna inom EU för närvarande generellt sett blir alldeles för styvmoderligt behandlade. Ett tydligt exempel på detta är Lissabonstrategin där miljödimensionen (jämfört med den sociala dimensionen) fått stryka på foten för den ekonomiska. Ett annat exempel är EU:s kemikalielagstiftning Reach där kemikalieindustrin lyckades urvattna förslaget rejält. Vi menar att regeringen borde ta miljöarbetet inom EU på större allvar och driva frågorna med ökad kraft.

Förutom problemet med att regeringen driver miljöfrågorna för passivt finns det även andra miljörelaterade frågor där vi är oense med den linje regeringen driver. Ett exempel på detta är GMO-frågor, där vi menar att regeringen borde anta en mer restriktiv hållning i och med att EU-kommissionens tidigare moratorium mot godkännande av nya GMO-grödor upphävts. De nuvarande reglerna för märkning av produkter som består av, innehåller eller har framställts av GMO måste utökas till att även omfatta produkter som är framtagna med hjälp av GMO, men där mätbarheten gått förlorad. Den tidigare regeringen lade, med stöd från Miljöpartiet, ned sin röst i rådet i frågan. Den nya regeringen har dock nu ändrat linje totalt och röstade ja till EU-kommissionens förslag att förbjuda Österrike att behålla sitt undantag. Det är ett beslut i helt fel steg som vi ser det och vi är mycket besvikna på den borgerliga alliansen, främst c och kd, som nu agerar precis tvärtemot vad de sagt tidigare och i valrörelsen.

Gasledningen

En aktuell fråga under året har varit den planerade gasledningen mellan Ryssland och Tyskland som planeras att gå förbi Gotland på Östersjöns botten. Inför EU-toppmötet i juni 2006 framhöll f.d. statsminister Persson en kritisk uppfattning kring gasledningen och att vi inte behövde naturgas i Sverige.

Med den nya regeringen är det fortfarande oklart vad Sveriges position är i frågan. Statsminister Fredrik Reinfeldt och utrikesminister Carl Bildt hävdar envist att de inte kan säga vad Sverige tycker om gasledningen. Detta motive- rar de med att de inte officiellt fått någon förfrågan än. Samtidigt pågår dis- kussioner och beslutsfattande på annat håll, inte minst inom EU.

Projektet klassades som ett prioriterat projekt inom EU:s program för tran- seuropeiska energinätverk (TEN-E) redan på 1990-talet. Denna status bekräf- tades så sent som i somras. Utrikes- och näringsministrarna har lämnat mot- stridiga besked till EU-nämnden om vad TEN-E-statusen innebär för Sveriges möjligheter att agera. I handlingsplanen för EU:s program för samarbete inom Östersjöregionen, den s.k. nordliga dimensionen, anges att ett viktigt element i gasledningsprojektet är möjligheten att dra en gren till Sverige söder om Stockholm. Det här är beslut som den svenska regeringen gett klartecken till. Den prioriterade statusen innebär att projektet ges en gräddfil till stöd från EU. Stödet kan vara både politiskt och ekonomiskt.

Den nya regeringen har varit noga med att påpeka att gasprojektet måste bära sig kommersiellt och inte kommer att få ekonomiskt stöd från svenska staten.

Men nu är vi ju med i EU. I oktober 2006 rapporterade Fredrik Reinfeldt till riksdagen från EU:s toppmöte i Lahti i Finland, där energifrågan stod på dagordningen. Han betonade återigen att Sverige inte på något sätt kommer att vara med och bistå projektet med skattepengar. På en direkt fråga från Miljöpartiet gällande hur Sverige ställer sig till pengar från exempelvis EU:s bank för finansiering av stora projekt, EIB (Europeiska investeringsbanken), vägrade statsministern att svara på frågan.

Chefen för EIB har sagt att man låter bli att finansiera projektet så länge en del EU-stater är emot det. Enligt uppgifter i medier beräknas EIB:s andel av finansieringen vara hela 20–30 procent. Finansieringen för projektet är i gungning. Från Miljöpartiets sida anser vi att regeringen måste agera nu, innan det blivit för sent att stoppa projektet eller kräva en alternativ dragning. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Öppenhet och insyn

Frågor om öppenhet och insyn behandlas ytterst styvmoderligt och undan- skymt i skrivelsen. Detta är förvånande eftersom den nya borgerliga regering- en sagt sig verka för frågor om ökad öppenhet inom EU, och vi hoppas att detta inte är ett uttryck för att frågorna har prioriterats ned. Även om vissa måttliga steg har skett inom EU i riktning mot ökad öppenhet återstår mycket att göra. Vi menar därför att det är av avgörande betydelse att de länder som önskar öppenhet inom EU med kraft verkar för detta. Vi vill därför att rege- ringen kraftfullt engagerar sig i arbetet för ökad öppenhet inom EU.

Som ett led i arbetet med ökad öppenhet borde även regeringen se över hur insynen och öppenheten inom EU-frågorna i Sverige kan öka. Det är till ex- empel inte acceptabelt att riksdagens EU-nämnd inte har tillgång till de hand- lingar som regeringen skickar till EU:s övriga medlemsländer inom ramen för

Fel! Okänt namn på

exempelvis Coreper. Vid de tillfällen då regeringen skickar "Non papers" bör dessa sändas för kännedom till EU-nämnden.

EU:s framtid

Då såväl Nederländerna som Frankrike i folkomröstningar röstade nej till förslaget till EU-konstitution 2005 har den förklarats med allt från sovande till död. Vi är motståndare till den nya EU-konstitutionen. Även om den innehåller positiva inslag, såsom en utträdesparagraf, menar vi att nackdelarna överväger. EU-konstitutionen leder bl.a. till ökad EU-militarisering, mer makt åt EU-systemen och fördragsfäster en viss inriktning på vissa politiska sakområden, som istället borde vara föremål för ett löpande politiskt arbete. Vid EU-toppmötet i juni 2006 beslutades att återigen lyfta fram frågan om EU-konstitutionen och låta det tyska ordförandeskapet, första halvåret 2007, arbeta med frågan. Från Miljöpartiets sida tycker vi givetvis att detta är olyckligt. Om man nu mot vår vilja ändå väljer att lyfta fram frågan vill vi starkt trycka på att det måste ske i en öppen process så att man inte bakom lyckta dörrar beslutar om EU:s framtid. Detta bör ges regeringen till känna.

Våra synpunkter på EU:s framtid har lämnats i en motion från allmänna motionstiden (2006/07:K261) och vi upprepar dem därför inte i denna motion.

EU-nämnden

Mot bakgrund av att riksdagen förra hösten beslutade om en ny ordning för hanteringen av EU-frågor i riksdagen lyfter vi inte fram vår grundinställning gällande att EU-nämnden, det organ i riksdagen som samråder med och informeras av regeringens ministrar inför kommande ministermöten, borde läggas ned och att istället riksdagens olika fackorgan, som besitter sakkunskapen på sitt område, skulle utgöra motsvarande instans inom sina respektive områden. Vi avvaktar nu hanteringen i riksdagen och ser om det blir en förbättring eller inte.

Vi menar dock att arbetet med EU-frågor måste bli mer öppet, och så länge EU-nämnden finns kvar ska dess möten vara offentliga.

Vi vill dock i detta sammanhang ta tillfället i akt och betona att det inte är godtagbart att det material som tillsänds EU-nämnden inför kommande ministerrådsmöten i så stor utsträckning är enbart på engelska eller, i förekommande fall, på franska. Vi menar att detta är oacceptabelt, inte minst ur demokratisk synvinkel. Språkkunskaper ska inte utgöra ett kriterium för möjligheten att vara folkvald. Även för den som behärskar engelska i någorlunda hög grad utgör de enorma textmassorna en svårighet, då det till största delen handlar om ett komplicerat och rättsligt språk där det är viktigt att man även kan förstå detaljerna för att korrekt kunna bedöma de frågeställningar som behandlas.

Fel! Okänt namn på

Vi inser naturligtvis att det inte är regeringen som kan lastas för EU:s otillräcklighet på området, men efterlyser ett mer aktivt agerande från regeringens sida för att åtgärda problemet eftersom dagens situation inte är tillfredsställande.

Skrivelsens utformning

Miljöpartiet välkomnar att regeringen i detta års skrivelse i en bilaga redogör för i vilka frågor Sverige har röstat nej och lagt ned sina röster i ministerrådet samt att man även kortfattat redogör för varför detta har skett. Vi noterar också med glädje att det önskemål vi hade efter förra skrivelsen har blivit tillgodosett då regeringen nu anger om den varit i omröstningar gällande enhällighet, kvalificerad majoritet eller enkel majoritet, samt vilken praktisk effekt Sveriges agerande haft. Endast på ett ställe har detta missats.

På flera ställen i skrivelsen anger regeringen hur den svenska regeringen har argumenterat, eller rättare sagt vilka krav och uppfattningar man haft i olika frågor. Dock anges det sällan om man fått gehör för dessa eller inte. Under till exempel 17.1 om EU:s byrå för grundläggande rättigheter anges som sista mening: ”Sverige har särskilt agerat för att byrån ska få mandat att verka inom ramen för EU:s polisiära och straffrättsliga samarbete.” Sedan står inget mer, vilket gör att man aldrig får veta om Sverige fick något gehör för denna ståndpunkt eller inte. Kommande skrivelse bör förtydligas på detta område. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 27 mars 2007

Ulf Holm (mp)

Max Andersson (mp)

Per Bolund (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Mehmet Kaplan (mp)